

Trauma

Terugkijken en, zoals de Belgen zeggen iets 'terug' ervaren, is wat we op zaterdag 9/11 wereldwijd met miljoenen gedaan hebben. Trauma is een Grieks woord dat verwant is met 'terug' en dat Belgen de klank geven die wij vergeten zijn. Een oud zeer 'terug-beleven' is wat ieders leven individueel kan beheersen. Maar die vliegtuigen in New York, en ook het vliegtuig van MH17, hebben ook een wond geslagen die ons gezamenlijk blijft bezighouden en kwellen. Jarenlang heb ik in Polen na de ramp met hun presidentiële vliegtuig gezien hoe zo'n trauma invreest. Dat vliegtuig was in 2010 met hun zó geliefde President en bijna 100 leiders uit alle kringen in verdachte omstandigheden in het Russisch luchtruim vlak voor de landing ontploft. Een diep trauma, vooral omdat de Russen elk onafhankelijk onderzoek blokkeerden, en zowel de regering als de EU dat over hun kant lieten gaan. Bovendien kregen mensen die het volk van medeplichtigheid verdacht topfuncties in Brussel en hielden rechters rechtszaken tegen; en wordt nu de regering die dat onrecht wil doorbreken gekapitteld. Trauma's kunnen als blijvende wonden mensen verzieken. Zo hebben Christenen al twintig eeuwen de dood van Jezus aan de Joden verweten. Ook de Moslims zien dat zo; terwijl zij op hun beurt Christenen verwijten de wereld uit naam van die Jezus overheerst te hebben. Trauma's over en weer. Hoe dat te overwinnen op een wijze dat we het 'terugkijken' bevrijden van haat, en onze helden eren door te werken aan wat hen voor ogen stond? Een trauma verwerken moet betekenen onze band met de geliefden en met wat hen dierbaar was samen 'terug-beleven'. Want ook mensen als Paulus, die Jezus eerst vervolgde, hadden idealen. Kan 'n soort Joodse Verzoendag, met ieders omkeer, zulke trauma's wellicht overwinnen? Vieren wij dit dezer dagen met Joden mee.

Wiel Eggen sma